Savaitinis Laikraštis
Žvaigždė
išeina kas Petnyčia.

Kaina metams:
Amerikoje ir Kanadoje . . 2 dol.
Lietuvoje ir kitur . . . . . 4 rub.

Korespondencijas ir pinigus siunčiant adressas:
„ŽVAIGŽDE"
3654 Richmond St. Philadelphia, Pa.

The Lithuanian Weekly
Žvaigždė
(The Star)
Published by
A. MILUKAS & CO.
Every Friday at Philada. Pa.
Yearly subscription $2.00
Advertising rates on application
All communications should be addressed:
"ŽVAIGŽDE"
3654 Richmond St. Philadelphia, Pa.

Amerikos Lietuvių Katalikų Savaitinis Laikraštis

Entered as second class matter March 8, 1909, at the Post Office of Philadelphia, Pa., under the act of March 3, 1879

„Published and distributed under permit (No.833), autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Philadelphia, Pa. By order of the President, Will H. Hays, Postmaster General.

Nr. 46 PHILADELPHIA, PA. & NEW YORK CITY, 18 D. LAPKRIČIO (NOVEMBER), 1921 M. Metai XXI.

Lietutuvių Protestas Prieš Lenkus.

N. 38 „Žvaigždės", 23 d. Rugsėjo 1921 laidos, straipsnyje „Mūsų Bendradarbiams" rašėme:

„Atėjusios iš Lietuvos žinios parodo reikalingumą dar vieno Amerikos lietuviams darbo, beje kuogreičiausios PAGALBOS VILNIUJE LENKU KANKINAMIEMS LIETUVIAMS.

Vilniuje lenkai užpuolikai, kankina nekaltus lietuvių vaikelius, niekina lietuves moteris, uždaro lietuvių mokyklas, mokinius išvaiko, kalina, badu marina. Vilniuje lenkai persekioja mūsų spaudą ir mūsų gyvą kalbą.

Lenkai nori išvesti lietuvius iš kantrybės, kad galėtų anuos su ginklu ir ugnimi kalėjimu ir badu naikinti. Lietuviams teliko vien, dantis sukandus, tylėti ir kęsti.

Tokioje dėtoje Vilniaus lietuviams pagelba tai svarbiausis Amerikos lietuvių darbas.

Darykime tą pagelbą visi iš paskutinųjų. Užbaigę Laisvės Paskolą, kurios pasekmė jau užtikrinta, sušelpę Universitą, suvienykime savo jiegas vilniečių pagalbai, aukokime, kur kam patinka, bet geriausiai per mūsų atstovybę. Lietuvos atstovybė kuogreičiausiai visas aukas pasiunčia tėvynėn, pasiuzdama anas JOKIO ATLYGINIMO NEIMA, net persiuntimo lėšas iš valstybės įeigų apmoka. Bet su aukų vilniečiams suteikimu tenepasibaigia mūsų pagelba.

Garsinkim pasauliui per mass-mitingus lenkų barbariškumą, kruviną lietuvių persekiojimą. Darykime rezoliucijas! Protestuokim! Saukimės į pasaulio sąžinę, tesustabdo pašėlusius lenkus, nors anuos užsiundė ant Lietuvos galiantai francai su savo Fochu priešakyje.

Tuose protestuose, demonstracijose vengkime skirstytis į partijas, partijėles. Težino pasaulis, kad už skriaudas, Vilniuje padarytas, sukilo kerštas kiekvieno lietuvio širdyje, kur ans nebegyventų. Kerštas netik prieš lenkus banditus, kraugerius, bet ir prieš visus kurie anuos palaiko.

Kartu tepažįsta pasaulis, kad kruvina skriauda, Vilniuje Lietuvai daroma, bus drūčiausiu cementu, suvienyjančiu visus ir viso pasaulio lietuvius į vieną nepergalimą kūną!"

Spauzdindami šiuos žodžius nemanėme, kad gali įvykti toki faktai, kokius regėjo vilniečiai pirmose šių metų spalio mėnesio dienose. Negalimi bet dalykai paliko istorijos faktais. Sužvėrėjęs, ir be karo įtakos akyplėšiškas polonizmas, 1 d. spalių ir vėliaus apsivainikavo Erodo vainiku. Ginkluota Želigovskio kariumenė Vilniaus gatvėse liejo kraują Lietuvos vaikučių, daužė anuos lenkų pėstininkai kareiviai savo karabinais, mindžiojo savo arkliais raitarija. Lietuvos liaudis išdavė prieš visą civilizuotą pasaulį didžiausio susilaikymo, pilniausio pribrendimo prie savyvaldos egzaminą. Regėdami savo mažyčius mušamus ir kankinamus užpuolikų galvažudžių valdžios, jie nekėlė maišto, nedavė lenkams progos, kaip anų buvo prisirengta, malšyti iškilusį sumišimą. Arklių mindžiojami, žudomi savo tėvynei vyriausio miesto gatvėse užtraukė pilna krūtine savo tautos himną. Želigoskis ir Varšavos agentai surengusieji tąs nekaltų mažyčių lietuvių skerdynes tikėjosi maišto nustojusių kantrybės lietuvių. Turėjo jie įvalias amunicijos ir kanuolių tokiam maištui malšinti. Bet kitaip dalykams virtus, patys žudynių rengėjai nustebo, vietoje ką išsitraukti paslaptus ginklus, stebėtino atsitikimo užžavėti, nusiėmė kepures ir pagerbė Lietuvos žmonių apsisprendimą.

Amerikon nors vėlai atėjęs garsas apie tuos Vilniaus nuotikius padarė irgi stebėtiną įtaką. Cionykščių lietuvių išeivių partijų partijėlės išgirdę apie nekaltų Vilniaus vaikų kankinimus, našlaitėlių kruvinas skriaudas, metė į šalį savo vaidus, visur vienon krūvon renkasi, kad pakeltas visų lietuvių suvienytomis jiegomis protesto balsas prieš lenkišką barbarizmą būtų skardesnis, kad greičiaus ana išgirstų pasaulis ir sulaikytų nežmonišką Varšavos agentų darbą.

Padaryta mass-meetingai Bostone, Newarke ir New Yorke, pagalbai nukentėjusių vilniečių. Ypač New Yorko mass-meetingas nusisekęs.

Sitame „Žvaigždės" numeryje talpiname anglų kalboje dokumentus New Yorko Mass-meetingo, pasitikėdami, kad ir kitų miestų lietuviams tuomi padėsime pasekmingiaus savus mass-meetingus suorganizuoti ir išgarsinti anų rezoliucijas savo apygardos amerikiečių spaudoje. Aukų surinkta New Yorke grynais pinigais apie $300, o pažadėjimais, kurie bus greit išpildyti, irgi keli šimtai. Daugelis aukavo po kelias dešimts dolerių.

Greta rezoliucijų New Yorko Mass-meetingas nuskyrė komitetą iš penkių asmenų: („Tėvynės" — p. Vitaičio, „Vienybės" — p. Sirvydo. „Žvaigždės" — kun. Miluko, „Garso" — p. Simučio ir kun. Petkaus), kad anie surengtų ir atspaustų anglų kalboje knygą apie Vilniečių lietuvių persekiojimus nuo želigovskinių lenkų. Tai labai svarbus nutarimas ir, be abejo, jis ras parėmimą kitų Amerikos miestų lietuvių mass-meetinguose. Su pagelba tokios knygos galima bus sukelti Amerikos ir Anglijos apšviestos visuomenės opoziciją prieš nepakenčiamus lenkų imperialistų žiaurumus, ir lenkai turės kraustytis iš Vilniaus.

Platesnį aprašymą apie New Yorko mass-meetingą patalpinsime sekančiame „Žvaigždės" numeryje.

Amerikos presa — svarbiausi New Yorko laikraščiai: „Times", „Tribune" ir kiti, — gražiai aprašė apie New-Yorko mass-meetingą.

(Daugiau ant 3—4 pusl.)

TAIKA PASKELBTA.

Šiomis dienomis prezidentas Harding paskelbė taiką tarpe Suv. Valstijų ir Vokietijos. Karo panaikinimo tarpšių valstybių rezoliucijos perėjo per Kongresą ir tapo priimtos kovo 3 d. š. m.

ATSIDARE NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJA.

Vashingtone pereitą subatą prasidėjo, Prez. Hardingo sukviesta, nusiginklavimo konferencija. Suv. V. valstybės sekretorius Hughs, atidarydamas konferenciją parešikė, jog per dešimtį metų neturės būti didinami laivynai.

PILSUDSKIS NE TIK VILNIU, BET IR VISA LIETUVA NOR PAVERGTI.

Varšava, lapkr. 11 d. — Pilsudskis — Lenkų prezidentas — grumoja atsisakyti nuo prezidenturos jei Lenkų seimas priešinsis užgirti jojo planą sulig Lietuvos paglemžimo. Lenkai nori, kad Vilnius būtų inkorporuotas į Lenkų valstybę; Pilsudskis gi laikosi savo pirmesniojo užmanymo — suformuoti Lietuvos autonominę valstybę ir paskui visą Lietuvos teritoriją, ne tik Vilnių, suvienyti su Lenkija po federacijos priedanga.

700 ŽMONIU ŽUVO maištuose Indijoje pastaruoju, čiabuviams keliant riaušes prieš Britanijos valdžią.

50 ŽMONIU PASKENDO sykiu su laivu Maria Luisa netoli Manila uosto, Philipinų salose.

FOCH PHILADELPHIJOJ. — Lapkričio 15 d. čia lankėsi prancuzų generalisimo Foch. Priimta jis su nepaprastai didelėmis iškilmėmis.

Už $1.00 (vieną amerikonišką doleri) dabar gaunama 3700 lenkiškų markių.

ŽUVUSIEMS DEL LIETUVOS LAISVES PAMINKLO ATIDENGIMAS.

(„Žvaigždės" korespondento prisiųsta)

16 diena Spalių, 1921 m. ilgai minės visa Lietuva — ji per amžius bus įrašyta stambiomis raidėmis Lietuvos istorijon, nes šią dieną Lietuva pagerbė žuvusius del Lietuvos Nepriklausomybės atidarydama gražiai pastatytą jų atminčiai paminkla.

Dar anksti ryto, tik saulelei savo skaisčiais spinduliais palietus senojo Kauno bažnyčių bokštus, jau mieste jautėsi kas tai nepaprastai iškilmingo—visas miestas plevėsavo, puošėsi gražiomis trispalvėmis vėliavomis. Jos šlamėjo, plevėsavo vėjalio supamos, tartum sveikindamos praeivius ir jiems šnabždėdamos: „Lietuvi, drąsiai tęsk savo pradėtą kovą, imdamas pavyzdžiui savo žuvusius brolius, o būsi laisvas ir laimingas". Miestą vis karts nuo karto judėjimas didėjo. Kai kur pasirodė gatvėje su vėliavomis ir organizacijos. Stai pasigirdo graži, galinga dvasia, skambi daina — tai mūsų jaunieji karžygiai, kareiviai, Lietuvos arai, kai jūrių marių banga žengia liūliuoja į iškilmes, pagerbti savo žuvusius draugus. Nejučiomis meti žvilgį į jų linksmus veidus, į jų blizgančius šautuvus ir plieno kepures ir pajunti savyje tokią galingą Tėvynės meilės ugnį, tiek drąsos, kad, rodos, jos nieks jokia galybė nebepajiegs užslopinti. Ir ėjo viens paskui kitą gražiomis lygiomis eilėmis pėstininkai, kaip viesula prajojo mūsų raiteliai „Geležinis Vilkas", pravažiavo su dideliu triukšmu, trenksmu ir artilerija — visi nuskubėjo paminklo atidarymo vieton. Organizacijos irgi jau gatvėse išsirikiavę vaikšto. Stai energingais žingsniais nuėjo Lietuvos studentija, ten štai Kauno lietuvių gimnazijos moksleiviiai, ten šauliai, o ten štai darbininkai. Visi, visi kas tik gali skuba, bėga iškilmių vieton. Didelė, didelė Duonelaičio gatvėj aikštė pilna užsikimšus kariumene ir šiaip žmonėmis. Palei jį aukštu bokštu vainikais apipintas namas ir gražiomis gėlėmis išsodintas sodnelis. Tai čia Karo Muzejus, čia palei jį ir žuvusių paminklas. Karo orkestras gedulingai groja, kariumenė ir visa didžiulė žmonių minia nusiėmę kepurės karštai meldžias. Stai einąs Valstybės Prezidento pareigas Steigiamojo Seimo Pirmininkas A. Stulginskas nuima nuo paminklo uždangalą, kariuomenė kelis kart sutartinai iššauna. Tuojaus užbaubė ir mūsų kanuolės ir jų galingas aidas nubangavo per visą Lietuvą, tartum visiems Lietuvos išgamoms ir priešams primindamas, kad Lietuviai budi ir ginklo neišleis tol, kol visus savo priešus nepergalės.

Pamaldos baigės ir prasidėjo kalbos. Pirmiausia kalbėjo Valstybės Prezidentas A. Stulginskas paskui Ministeris Pirmininkas K. Grinius, Krašto Apsaugos Ministeris prof. Simkus, Vyriausias karo Vadas generolas Kraucevičius ir M. Sleževičius. Pasibaigus kalboms tęsės kariumenės parodos, o jom pasibaigus, visi gražiai, pavyzdingoj tvarkoj išsiskirstė po miestą.

Sulaukus nakties miestas buvo iliuminuotas, švietė prožektoriai, mėtė raketas, grojo karo orkestrai. Ši diena dar labiau sujungė visus Lietuvius tęsti del savo šalies laisvės pradėtą kovą. J. L.

Lietuvos Informacijų Biuras.

1925 „F" Street, N. W.,
Washington, D. C.

KAUNE VILNIEČIAI INKURE KOMITETĄ REMTI VILNIAUS LIETUVIUS.

Vašingtonas, XI. 15 d. (Liet. Inf. Biūras) Eltos pranešimu lapkričio 10 d. Kaune įvyko Vilniečių susirinkimas, įkūrė komitetą moraliai ir medžiaginiai Vilniaus krašto lietuvius remti. p. Žemaitis paskirtas komiteto pirmininku.

ŽELIGOVSKIS ATSISTATYDINĖS?

Vašingtonas, XI. 15 d. (Liet. Inf Biūras) Elta pranešė, kad neoficijalinėmis žiniomis Generolas Želigovskis ir Vil-

niaus srities Valdomosios Komisijos Pirmininkas Mokšeckis atsistatydinę ir išvažiavę Varšuvon. Civilės Valdžios priešakyje atsistojęs Aleksandras Meistavičius turintis dvarus Kaunijoje apie Panevėžį, karinės gi valdžios priešakin būk esąs paskirtas Generolas Konazevskis.

LIETUVOS ATSTOVYBES LONDONE PATAREJAS.

Vašingtonas, XI — 8 d. (Liet. Inf. Biūras) Buvusis Ministerių Kabineto Reikalų Vedėjas, Tadas Petkevičius, paskirtas Lietuvos Atstovybės Londone patarėju. Kartu su gerb. Petkevičiu išvažiavo Londonan naujai paskirtas prekybos atašė Petraitis.

DR. GRINIUI PADARYTA AKIU OPERACIJA.

Vašingtonas, XI — 8 d. (Liet. Inf. Biūras) Eltos pranešimu Lietuvos Ministerių Pirmininkui, Dr. Kaziui Griniui, buvo padaryta akių opericija. Operacija pavyko gerai.

JUNGTINIU VALSTYBIU DELEGACIJA ATVYKO KAUNAN KONSULATO STEIGIMUI.

Vašingtonas, XI—8 d. (Liet. Inf. Biūras) Eltos pranešimu Kaunan atvyko Amerikos Suvienytų Valstybių delegacija su komisijonieriu Evan Young priešakyje, kad atidarius Amerikos konsulato veikimą Kaune ir susipažinus su Lietuvos padėtimi.

LIETUVOS GYNIMO KOMITETAS PRASO IS AMERIKOS LIETUVIU AUKU.

Vašingtonas, XI—8 d. (Liet. Inf. Biūras). Vyriausias Lietuvos Gynimo Komitetas, stovėdamas Lietuvos nepriklausomybės sargyboje, šiuo rimtu Tėvynės metu dar kartą kreipiasi prie Amerikos lietuvių, prašydamas paramos. Aukos Gynimo Komitetui priimamos: Representative of Lithuania, New York Office, 370 Seventh Avenue, New York, N. Y.

ŽELIGOSVKIO APLEIDIMAS VILNIAUS NIEKO NEREISKIA.

Vašingtonas, XI. 1 d. (Liet. Inf. Biūras) Eltos pranešimu iš Lenkų šaltinių žinios būk Želigovskis jau apleido ar apleis Vilnių nieko nereiškia, nes Lenkų kariuomenė Vilniuje didina ir sistema pasilieka ta pati, tik Lenkai mano be Želigovskio vardo geriau pasiekti tikslą.

Žinios iš Lietuvos.

(Mųs korespondento prisiųsta.)

PAŠVENTYS. (Jurbarko ap.) Mokykla. Smugelis. Pašventys guli prie pat sienos. Anapus jau—Smalininkai. Žmonės mažai susipratę. Knygų ir laikraščių bijo it velnias švęsto vandens. Mokslą ir gi laiko paniekoj. Mokykloj mokslas dar nepradėtas. Vaikai tik „gano" pasienio sargybą ir padeda savo broliams, seselėms varyti šmugelį. Cia kalta ir pati sargyba, kuri noriai leidžiasi papirkimų. (Keno į save nagai neriesti? Valdžiai, anot jų, iš to nuostolis nekoks.) Vos naktis pradeda gaubti savo sparnais žemę—į pasienį traukia virtiniu virtinės šmugelninkų-ių. Ir visi jie jos niekeno nekliudomi pereina sieną. Sustojimo vieta—Saliamono Rubinšteino smūklė. Cia prasideda girtuokliavimas ir visos pasienio šmugelninkų-ių orgijos. Iš šalies žiūrint žmogus pamanai, kad pragare esąs. Ir taip visą mielą naktelę eina šmugelis, kol saulė savo spinduliais neišvaiko tųjų „nakties paukščių" į lindynes. Nors ir kaip tu juos mokinsi — nieko negelbės! Tai pasiekė iki kaulo smagenų. Viena išeitis: greičiau nukelti muitinės sieną ant Nemuno. Valdžiai vertėtų su Klaipėdos valdyba daryti kuodidžiausią kompromisą by tik nukėlus sieną. Tai bus sveikiau ir Valdžios iždui pasienio gyventojų pagerės dora. Kieno rankose vairas—pagalvokite!

Rudaminos Piliakalnis.

KLAIPEDA. Lietuvių šventė. Jau antru kart lankausi Klaipėdoj. Tik šį sykį teko papulti į Lietuvių šventę. Geriau ir giliau galėjau pažinti netik klaipėdiečius, bet ir visos M. Lietuvos tautiečius. Minėtąją šventę surengė „Aido" giedotojų draugija (Klaipėdoj). Diena šventei paskirta 23—X—1921. Programon šventės įėjo: 1. Prakalba, 2. deklemacijos, 3. dainos ir 4. du Vidūno veikalu, būtent: 1. „Vėtra", vieno veiksmo tragedija ir 2. „Sigutė", vienveiksmė mysterija nupinta iš lietuvių liaudies pasakų. Pradžia nuskirta 4 valandą po pietų. Artinantis ketvirtai nerimau. Norėjosi greičiau papulti vaidinimo salėn—„Saulių" name. Bet p. G-ui pasakius — surasime, šiek tiek nurimau. Nors ir pavėlinome 15-ai minučių, bet visgi laiku spėjome. Praslinkus 10-15 minučių pakilo uždanga. Scenoje stovėjo šaunus pulkelis M. Lietuvos abiejų lyčių jaunimo. Pryšaky išėjo p. Brakas ir savo širdingai jausmingoj prakalboj sveikino susirinkusius. Sveikino ne tik lietuvius, bet ir vokiečius teikusius atsilankyti į šventę. Jam baigus salėj suskambo galingi dainos akordai. Ir liejosi galingi balsai. Veržėsi pro langus: į laukus, girias ir audra siaučiančią tąją naktį Baltijos jūrą. Pagriebę vėjas išnešiojo juos po visą Lietuvą. Publika gavo patirti ką tai reiškia daina! Už tai reikėtų tarti širdingą ačių p. Bajoraičiui „Aido" dirigentui. Gaila tik, kad nepadainavo Lietuvos gimno. Iš dainų dainuota: 1. „Lietuva", 2. „Ei turiu, turiu kieme berneli", 3. „Pamylėjau vakar", 4. „Kūrėjų ir kūrėjaičių giesme ir malda", 5. „Senovės atsiminimas", 6. „Žvirblelis", 6. „Paukštelis", 7. „Meilės skausmai", ir 8. „Bernelio džiaugsmas". Paskutinosios padainuota vaidinimui pasibaigus. Vidūno veikalai nors ir gerai, ir puošetinai suvaidinta, bet į publiką darė gilaus įspūdžio. Buvo aiškiai jaučiama, kaip Vidunas genijus moka panerti sielą giliose tautos praeities gelmėse „Vėtra". „Sigutė" davė pajausti nelaimingos našlaitės padėtį. Visiems tarsi sloga nukrito kada ji tampa laisva, o pomotė žūsta ugny. Po vaidinimui ir dainų sekė: šokiai ir tautiniai žaislai. Vakaras baigėsi 4-se ryto. Tik labai man įspūdį gadino girtuokliavimas, ir nemandagus nekurių asmenų užsilaikymas. To aš niekados nesitikėjau iš M. Lietuvos jaunimo. Ar tik ne už tai jiems stokavo mandagumo, kad vokiečių „kultūros" išauklėti? Šventėj atsilankė visa „Tautos Taryba" Lietuvos atstovybės nariai ir krašto prezidentas dr-as Steputaitis.

Rudaminos Piliakalnis.

SALATAI. Rugpiūčio 21 d., Salantų valsčiaus gyventojų susirinkimas, skaičiuje apie 2.000 žmonių, priėmė rezoliuciją prieš artimus santykius su Lenkija, žadėdamas savo turtu ir gyvybe padėti vyriausybei kovojant su panašiais Tautų Sąjungos sumanymais.

TELSIAI. 4-klasių lenkų gimnazijoj yra 56 mokiniai, Telšių žydų mergaičių gimnazijoj 125 mokinės, lietuvių gimnazijoj 363.

IS VILNIAUS GYVENIMO. Gudų persekiojimai. Vilniaus spaudos pranešimais, Lenkų valdžia trukdo steigiant gudų mokyklas ir persekioja jau esamąsias. Iš gudų mokytojų reikalaujama aukštesnio cenzo, kaip iš lenkų; be to, išleista įsakymas, kuriuo visi gudų mokytojai verčiami važiuoti į Krokuvą, lankyti lenkų kalbos kursus.

Atsikraustant iš Siedlico gelžkelių direkcijai, atvyksta su šeimynomis 3—4 tūks. žmonių. Daug Vilniaus namų savininkų atsisakinėją nuomoti jiems butus, visaip išsikalbinėdami; todel manoma esą rekvizuoti tušti namai.

„Gazeta Wilenska" korespondento Kaune pranešimu, pulk. Chardigny pareiškęs Lietuvos Vyriausybei, kad savo politikoj Lietuvos Vyriausybė nekreiptų domėsio į Vilnių, nes galimybė gauti Vilnių esanti abejotina. Tasai pareiškimas sunkų padaręs įspūdį į Lietuvos politikus.

Mainai su Rusija. Tarp „Vidurinės Lietuvos" ir Rusijos paskutiniu laiku žymiai pakilusi mainų prekyba, „Vidurinės Lietuvos" valdžiai kontroliuojant. Bolševikai duodą arklių ir kailių, o gauną už tai druskos ir žibalo. Už vieną vagoną druskos gaunama 8 arba 12 arklių.

„Rzeczpospolita" paduoda medžių išvežimo iš Vilniaus krašto statistiką: nuo 1921 m. sausio 1 d. ligi rugpiūčio 1 d. išvežta 4568 vagonai, rugpiūčio mėnesi išvežta 1311 vagonų.

Plėšimai ir padegimai. Paskutiniu laikų, Vilniaus srities rytuose ir pietuose pastebėta daug padegimų, užpuolimų ir žudymų, ypač ant Lydos ir Voložino apskr. vieškelių. Voložino apskrity susiorganizavo didelė plėšikų gauja, kuri turi net kulkasvaidžių. Per paskutines 10 dienų Vileikos ir Voložino apskrityse sudegė 5—6 dvarai, daugiau klojimai ir daržinės su javais. Visi gaisrai prasidėdavo ypatingose apystovose: iš vidaus būdavo uždarytos durys ir iš vidaus prasidėdavo gaisras. Kaj kur javai pasirodė buvę apipilti žibalu.

Vilniaus seimas. Karaliaučiaus laikraščio „Hartungssche Zeitung" pranešimu iš Varšavos, rugsėjo 29 d., gen. Želigovskis nusprendė sušaukt spalių 2 d. savivaldybių išrinktąji vykdomąji komitetą pasitarti steigiamojo seimo klausimu. Atsižiūrint į visų Vilniaus lenkų grupių ir partijų taktiką ir į lenkišką vykdomojo komiteto sąstatą, netenka abejoti, kad turėjo būt vienu balsu nuspręsta galimai greičiau rinkt „Vidurinės Lietuvos steigiamąji seimą". Tas „steigiamasis seimas" turi, nežiūrėdamas Tautų Sąjungos nusprendimo, pats nuspręst Vilniaus srities priklausomybės klausimą.

Vilniuj gyventojų rugsėjo 16 dieną buvę 138 tūkstančiai.

Žandarų plėšimai. Rugsėjo 28 d. atjojo 13 lenkų žandarų į Kreivėnų kaimą ir užpuolė Giaugirės girios sargą, pil. Adomą Valančių, kurs pamatęs lenkus, ėmė bėgti į girią. Bet jam bebėgant, lenkams pavyko sužeisti jo kairiąją ranką, nuo ko minėtas pilietis pavirto. Tuomet lenkų žandarai sudaužė jam galvą, atėmė drabužius, 8.000 ost. rublių, 200 auksinių dolerių ir daugiau, kas jiems patiko. Vėliau sumušė jo uošvį Švirkevičių, kuris dabar serga visas sutinęs. Sužeistą pil. Valančių, sumušę ir apiplėšę nuvežė į Pelelių dvarą. Yra žinių, kad ji išvežę į Suvalkus.

KAUNO KRONIKA. Užsienių ministerijos valdininkai jau antras mėnuo skiria vienos dienos pelną Vilniaus fondui. Kitų įstaigų tarnautojai prisideda prie šio darbo, kviečiamą tie, kas dar neprisidėjo įremti sumanymą.

— Tremtinių ešelonas atvyko iš Irkutsko 11 spalių, grįžo 575 lietuviai, 51 žydas, 204 rusai, 65 lenkai ir 24 vokiečiai grąžinta atgal Rusijon 18. Spalių 14 d. atvyksta į Kalkonis 1508 tremtiniai.

— 11 spalių tebesančiai čia Ženevos delegacijai iškelti buvo Panemunėj pietūs dž. Staugaičio, Seimo vicepirmininko, o vakaro — vakarienė pas Seimo pirmininką, e. prezidento pareigas Stulginskį. 12 spalių jai buvo iškelti pietūs pas Seimo užsienių komisijos pirmininką Sleževičių.

TREMTINIU GRAŽINIMO SKYRIAUS pranešimu, m. spalių 5 d. iš Rusijos į Abelius atvyko Chersono, Nikolajevsko ir Voronežo ešalonai: 332 lietuviai, 793 žydai, 92 rusai, 20 lenkų ir 12 vokiečių. Del stokos Lietuvos pilietybės įrodymų grąžinta atgal į Rusiją 40 žmonių.

KEDAINIAI. Grafas Totlebenas, kurio visi dvarai įstatymu apie žemės nusavinimą pareina vyriausybės žinion, išnuomoja iš vyriausybės trims metams savo buvusį palivarką, Vilainius, didumo apie 300 deš.

SIAULIAI. Danų konsulas Lietuvai, p. Biering, važinėdamas po Siaulių apskritį, aplankė daug sodžių ir atskirų ūkininkų, arti susipažindamas su jų gyvenimu. Spalių 2 d. Danų Konsulas sugrįžo į Siaulius ir kartu su Danų Žemės Ukio M-jos atstovu p. Kofoed'u apsilankė ūkio parodoj.

ŽAGARE. Apsilankė Danų konsulas ir tarp kitko, apžiūrėdamas miestą ir apylenkes, aplankė vaikų prieglaudą buv. Kariškino dvare. Prieglaudos vedėjas, kun. Latvys, suteikė žinių apie prieglaudą, paaiškindamas jos medžiaginį stovį parodė visą ūkį, kurio pelnu verčiasi našlaičiai. Konsulas dėkojo už priėmimą ir paaukojo 1000 auks. vaikų naudai.

„Liet. Balsas".

Priimsim ar atmesim?

(Mūsų Delegacija apie Tautų Sąjungos sprendimą mūsų klausymu.)

(Tąsa nuo 44 No.)

P. Milošius. Per šitą ginčą su Lenkais mes esame pažinti tautų ir valstybių. Pasaulio nuomonė aiškiai pakrypo į mūsų pusę. Europoj gerai suprantama, kad mes, lietuviai, savo nusileidime susitaikymui su Lenkais pasieksime krašto — mes visa aukojame, ką galime aukoti, daugiau iš mūsų nieko negalima reikalauti. Pasauliui įgriso karai ir kivirčai. Jis nori taikos ir nori, kad ir mes susitaikintume su Lenkais. Tautų Sąjungos sprendimas, siūlas abiem pusėm antrąji Hymanso projektą priimti kaip galutiną susitaikymo formą, yra laikomas susitaikomas ir teisingais priimti abiem pusėm ir valstybių nuomone mes privalėtume jį priimti.

— Kaip mes galime priimti, kad tai yra lenkų ir jų naudai pagamintas projektas, pertraukia Jūsų bendradarbis.

— Ne, su tuo aš griežtai nesutinku, tai netiesa. Iš pradžios ir mes, visa delegacija, taip manėm. Bet paskui pasirodė, kad tai netaip. Lenkų ir net jų draugų prancūzų, taktika buvo sugriaut paskutiniu laiku p. Hymanso projektą. Lenkų atstovas Askenazi visą laiką tvirtino, kad Lenkai sutinką tik su pirmuoju Hymanso projektu, kad šis antrasai projektas, tai esąs visai atskiras ir naujas projektas. P. Hymansas po kelis kartus iš vietos protestavęs prieš tai, tvirtindamas, kad tai yra tas pats. Lenkai būtų labai apsidžiaugę, kad tas projektas būtų žlugęs Tautų Sąjungoj. Jiems būtų naudinga, kad tas mūsų ginčas tęstūs kažin kiek, o tuo tarpu Želigovskis sėdėtų Vilniuj, ir ten rengtų dirvą Lenkijai galutinai okupacijai.

—O gal tai tik Lenkų manevras, kad mus primasinti?

— Leiskim sau, kad tai yra ir manevras, bet kokia yra mums kitokia išeitis?

Žinoma, jei mes turime geresnį projektą, kaip Tautų Sąjungos siūlomasis, tai tuomet mes galim pasielgt, kaip norim. O dabar mums apsiskaitymas labai paprastas.

Mes norime atgauti mūsų sostinę, kurią laiko pagrobęs Želigovskis, lenkai reikalauja tam tikrų kompensacijų. Mums, norint ne karo būdu atgaut, tas kompensacijas reikia duot, arba atsižadėt Vilniaus, ir toliau tęst neramią, neaiškią padėtį. Antrasai Hymanso projektas, jei mes sulig jo ir darome sunkius mums nusileidimus, verčia mus duot tuos pasižadėjimus, ne prieš Lenkiją, bet prieš Tautų Sąjungą, kuri dabos mūsų suverenumo ir nepriklausomybės.

— Bet, ar galime mes pasitikėti Tautų Sąjungai, jei ji sekundavo mūsų Suvalkų sutartį ir nepadarė nieko Želigovskio sulaikymui?

— Tautų Sąjunga mes galime pasitikėti. Ji pažino mūsų norus, laiko juos teisingais jos siekimus, ir ji mus rems. Joje įsivyrauja bešališkumo dvasia. Didžiosios valstybės, ir net Prancūzai, yra apsivylę Lenkais. Visų jų norų rėmimas, tai yra netaikos sėjimas Rytų Europoj. O mūsų santykiai su didžiomis valstybėmis yra visiškai paaiškėję. Niekad Lietuvos moralinė padėtis Europoj nebuvo tokia gera, kaip dabar. Ta padėtis ir laikysis, jei mes priimsime tai, kas yra 50 valstybių patarimas, tai yra Tautų Sąjungos sprendimą.

— Bet, kad jis yra sunkus mums ir nepriimtinas?

— Žinoma, tai mes dabar turime spręsti ir visa gerai apsvarstyti.

(Pabaiga ant 4 pusl.)

AMERICAN CITIZENS PROTEST AGAINST THE POLISH BRUTALITIES IN VILNA PROVINCE LITHUANIA.

Rev. Father Milukas, 94 Hull ave., Maspeth, L. I.

I regret very much that shipload of immigrants whose deportation I am seeking to annul delays me here. I am with you heart and soul and join in protest over unjust invasion and discrimination against comparatively small but all powerful Lithuania.

JUDGE AARON J. LEVY.

Pres't Justice Municipal Com., N. Y.—

The opening speech by Rev. A. M. Milukas, Rector of Transfiguration Church, Maspeth, L. I. New York City, at the mass meeting of the American citizens, of Lithuanian Parentage, held at Cooper Union Hall, November 13, 1921.

Ladies and Gentlemen:

Irrespective of creeds and walks of life, we American citizens of Lithuanian parentage have come here today from different parts of New York City and its vicinity summoned by the cries of the persecuted Lithuanian children of both sexes in the city of Vilna, October 1st to 5th.

For hundreds of years Vilna was synonymous with culture, toleration and safe shelter for the oppressed. Four hundred years ago Vilna sheltered the Tartar Khans and their followers from persecution by their own kinsmen In the time of John the Terrible, the Russian nobility—boyars and later the Raskolniki, when afflicted by dire persecution for their convictions, found a safe asylum in and around Vilna. Liberty denied those Russians in their own country was found in Vilna. The history of Russian literature tells us that the first printed book in the Russian language was published by those exiles in the capital city of Lithuania—the city of Vilna. The Jew in the dark days of his persecution found in the city of Vilna most tolerant neighbors, the safest asylum, the land of the greatest freedom. The sacred and the religious books of the sons of Israel published in the city of Vilna rank highest among the Jewry of the world. The Poles, for three hundred years, have had continuous quarrels with the patriotic Lithuanians, But even to those troublesome and arrogant Poles the big hearted Vilna opened its arms at the time of their misfortune, after the fall of Poland. The greatest, the most glorious period in the history of Polish literature was made by those who after the fall of Poland, found a safe refuge in the Vilna University and generous hospitality for two score years in Vilna's homes.

The fair name of this generous, cultured, most tolerant city of Vilna was disgraced in the first days of October of this year when Lithuanian scholars, boys and girls, students of the Lithuanian College of Vilna and the Lithuanian Normal School of Vilna were attacked by General Zeligowski's armed agents, their college closed, the students, boys and girls, maltreated, sabred, beaten by rifles, buts, trampled by the cavalry horses. The same armed forces which defying the League of Nations and the public opinion of civilized world, invaded Lithuanian's capital city and are still holding it against the law of nations; on October 3 and 4 they forcibly ejected some 1500 Lithuanian orphans from their orphan asylums in the middle of a cold night. They also seized the banking institutions operated by Lithuanians.

Ladies and gentlemen, only in Herod's time such an onslaught on innocent children was made. No barbarians ever equaled the atrocity and brutality as displayed last month in the streets of the capital city of Lithuania, which was once our fartherland.

The shame and humiliation heaped upon the fair name of the city of our song; on the city of the eternal resting place of our great leader and ruler, Vitautas, was caused by the Poles, brutalized by the terrible war. Our greatest American General said "war is hell." We must allow for many things during war. But the heinous excesses of brutal invaders under Zeligowski's command six weeks ago against innocent Lithuanian children and the students, boys and girls, of Lithuania's best familes will find excuse in no man's court.

Our esteemed fellow townsman, Mr. Randolph Hearst, in his New York American is publishing a series of articles by the former Scotland Yard detective, Col. Pilenas, exposing the French plot to get loans from the United States for the Baltic coup. The investigator for the English Government informs us in these articles that one of the objects of some French statesmen against Lithuania before that country was admitted to the membership of the League of Nations, was that Lithuania is ruled by the peasants and Jews.

Now the son of an obscure Breton family, Premier Briand, was selected by France to represent it at the Washington Disarmament conference. This great Frenchman, a peasent, on reaching our shores last Monday, in his message to the American people said—"Both our countries only endeavor to lead to peaceful and fruitful work and to reduce more and more the risks of war." Similar pacific sentiments are voiced by Marshal Foch, now on a triumphant tour of the American States and cities. We cannot but applaud those two leading men of our Allied France for their lofty ideals expressed while on a visit to our shores. We respectfully will call their attention to the happenings in Vilna, in order that their influence would make such occurrences impossible in the future.

Thousands of innocent orphans are thrown out into the street on severe cold nights from their asylum becaus they happen to be the Lithuanian-speaking children: the tender girls and boys students are beaten by rifle buts, trampled by horses, maltreated, abused and bled in their own country; patriotic Lithuanians, men and women, in all occupied territory, are abused, robbed, cruelly treated, killed and barbarously mutilated for the sole reason that they call themselves Lithuanians—all this is done by armed invaders, ostensibly under command of an insurgent Polish general, but in reality under the orders from Warsaw, whence they get their war supplies and their instructions.

Last Friday at Arlington Cemetery President Harding spoke to representatives of people of America and to the highest emissaries of the world's great Powers, gathered there on the eve of the conference called, "To Stem the Tide of Future Wars." He said: "There must be, there shall be, the commanding voice of a conscious Civilization against armed warfare." The whole civilized world nodded its assent to this noble pronouncement of our Chief Executive. With all due reverence, we repeat his words and we call first to the head of our United States Government, then to the Governments of the civilized world, that a commanding voice "of a conscious civilization" should be raised "against the armed warfare" carried on by the large, well-organized and well-supplied army of Polish Bandits and murderers in the peaceful Province of Vilna.

One of the Lithuanian papers here said, "In our protest against the excesses of the Polish invaders in the Province of Vilna, let all our parties unite; let the world know that the crimes committed in Vilna have filled the hearts of all Lithuanians wherever they live, with indomitable determination to avenge injuries done, to make their recurrence impossible. Let the world know that the wrongs at Vilna has cemented the Lithuanians of all the world into one insurmountable body, which by all legal means at its command, will wage war against the imperialistic designs of Poles"

We are here to pledge our wealth, our energies, our lives to one noble end: That the light of publicity might be thrown on the nefarious workings of the brutalized Polonism in the fair land of Lithuania. "The commanding voice," to quote our President's words again, "will assert itself" against this new way of making la Pologen grand et tres forte (great and strong Poland), and the unhappy inhabitants of Lithuania and their children shall bless our name for having helped them to live their lives in peace and happiness, to speak their ancient and beautiful language without interference of the armed Polish bandit and persecutor.

LITHUANIA CONFERENCE

94 Hull Avenue
Maspeth, Long Island
New York.

November 14, 1921.

His Excellency, W. G. Harding, President of the United States.
White House, Washington, D. C.

Dear Sir: On behalf of the citizens of Greater New York, of Lithuanian parentage, we respectfully submit for your consideration the enclosed Resolutions in protest against the excesses of the insurgent Polish General Zeligowski and his Army. We beg you to use your influence in the proper places so that these shocking and brutal occurrences might be made impossible in the future.

Yours respectfully,
A. M. Milukay, Pres.

RESOLUTION CONDEMNING POLISH ATROCITIES IN VILNA, LITHUANIA

Adopted at a Mass Meeting of American Lithuanian Organizations of Greater New York, Held at Cooper Union Hall, November 13, 1921.

We, American citizens representing Lithuanian organizations of Greater New York, assembled in mass meeting at the great hall of Cooper Union, New York, N. Y., on November 13, 1921, do unanimously adopt and declare the following resolutions:

WHEREAS, the Polish General, Zeligowski, has invaded and taken possession of Vilna, the ancient Capital of Lithuania, and the surrounding territory in the summer of 1920, in violation of the Polish-Lithuania treaty, and is still in possession regardless of the repeated rulinge of the Council of the League of Nations and the affirmation of the league itself that Vilna is Lithuanian territory, and

WHEREAS, instead of complying with these decisions of the Council of the League of Nations, Polish authorities at Vilna have imprisoned prominent Lithuanians under their jurisdiction; have closed all Lithuanian newspapers; Polish armed police attached Lithuanian high schools placing the teachers under arrest and violently ejecting the students, kicking them, striking them with their guns and fists, injuring many, and the same police forcibly eject the children from Lithuanian orphanages, even driving the children from private homes for orphaned children; closed the Lithuanian banks, confiscating their contents; closed the Lithuanian Trading Company, an American Corporation; and perpetrated many other outrages and abuses, thus provoking a situation which might lead to repetition of pogroms or wholesale murder, and

WHEREAS, the Government of the United States has extended financial and other material assistance to the Government of Poland, to such an extent that the United States is today by far the greatest benefactor of the Polish Government anl is thereby able to exert great moral influence over the Government of Poland, and

WHEREAS, the Government of Poland has been enabled, largely through the aid thus extended by the Government of the United States, to misdirect and misuse its military power in activities of territorial expansion far beyond its ethnographic boundaries and to pursue schemes of armed aggression against its neighbors, particularly against Lithuania, whose historic and rightful capital, Vilna, has been seized and held by Polish troops, contrary to the solemn agreement of the Polish Government with the Lithuanian Government and with the Supreme Council of the Allies and the League of Nations, now it is

RESOLVED, that we respectfully petition the American Government to use its moral and humanitarian influence with the Polish Government to induce her to cease such outrages in Vilna territories and to curb the imperialistic activities of Poland and persuade her to withdraw her troops from the City of Vilna and surrounding Lithuanian territory, and be it further

RESOLVED, that, in our opinion, it would be to the interest of the United States that no further assistance, whether by loans, credits of supplies, should be granted by America to Poland, until the Polish Government has stopped such outrages and has given effective guarantees of its intention and ability to maintain peaceful relations with Lithuania.

RESOLVED, that a copy of these resolutions be sent to His Excellency, President Harding, to the Honorable Charles E. Hughes, Secretary of State of the United States and to each of the Senators and Representatives of the United States from the State of New York.

A. M. Milukay, Chairman
S. E. Vitaitis, Secretary.

MEETING PROTESTS ALLEGED BRUTALITY OF POLES IN VILNA

American-Lithuanians Send Petition to Washington to Use Inflence; Congressman Chandler Speaks.

More than 1000 persons attended a mass meeting at Cooper Union Hall yesterday afternoon, called by American-Lithuanian organizations of Greater New York to protest against recent alleged brutalities by Polish officials in Vilna. The meeting adopted resolutions addressed to President Harding, Congress and the Conference on the Limitation of Armament, in which it was asserted that Polish soldiers, under General Zeligowski, continued to occupy Vilna in violation of the Polish-Lithuanian treaty and regardless of the repeated rulings of the Council of the League of Nations.

Declaring that Lithuanian colleges and orphanages had been ransacked by Polish soldiers and police, and the students and inmates abused, the resolutions petitioned "the American government to use its moral and humanitarian influence with the Polish government to induce her to cease such outrages in Vilna territories and to curb the imperialistic activities of Poland." In conclusion the resolutions stated that "in our opinion it would be to the interest of the United States that no further assistance, whether by loans, credits or supplies, be granted by America to Poland until the Polish government stopped such outrages and had given guarantees of its intention and ability to maintain peaceful relations with Lithuania."

The Rev. A. M. Milukas, of the Church of the Transfiguration, of Maspeth, L. I., who presided at the meeting, said that, on October 3, Polish forces drove 1500 orphans into the streets and seized banking institutions operated by Lithuanians.

Representative Walter M. Chandler, of the Nineteenth district of New York, told of a visit he had made to Lithuania. He denounced the activities of the Poles and said that Lithuania was ready for independence, because of her territory, population, intelligence and history.

Other speakers were Leonard Simutis, Statis E. Vitaitis and Joseph Sirvydas, editors of Lithuanian newspapers published in New York. The meeting contributed $5000 to a fund for the relief of the needy of Vilna.—The New York Tribune, November 14, 1921.

LITHUANIA ASKS U. S. TO PROTEST TO POLAND

Resolutions asking the President to protest to the Polish Government against alleged abuses committed by Polish troops on occupied Lithuanian soil were adopted last night at a meeting of several local Lithuanian organizations in Cooper Union.

The resolutions charge that Polish officials have wrongly imprisoned prominent Lithuanians at Vilna, suppressed all native newspapers, evicted from the public schools and orphanages all native children and closed Lithuanian banks after seizing records, cash and securities.—The New York American, November 14, 1921.

CRY AGAINST REPORTED BRUTALITIES IN VILNA

Lithuanians Here Send Appeal to Washington to Curb Polish Activities.

Protest against brutalities reported to have been committed in the city of Vilna by Polish officials were voiced yesterday at a meeting in Cooper Union of more than 1,000 persons of Lithuanian origin. Resolutions were sent to President Harding, Secretary Hughes and the Representatives had Senators from New York, asking that the American Government "use its moral and humanitarian influence with the Polish Government to induce her to cease her outrages in Vilna territories and to curb the imperialistic activities of Poland."

The Rev. A. M. Milukas of the Church of the Transfiguration, Maspeth, L. I., presided at the meeting. The speakers included Representative W. M. Chandler of the Nineteenth New York District, Leonard Simutis of Brooklyn, Stasis E. Vitartis and Joseph Sirvydas. Cable dispatches from Vilna, read at the meeting, told of attacks by Polish soldiers on a Lithuanian high school on Oct. 1. Details of other attacks, one upon an orphanage, from which 500 children were expelled, and others on private homes were given by the speakers. The attacks are described in the resolution as follows:

"The Polish General, Zeligowski, invaded and took possession of Vilna, the ancient capital of Lithuania, and the surrounding territory in the summer of 1920, in violation of the Polish-Lithuanian treaty, and is still in possession regardless of the repeated rulings of the Council of the League of Nations itself that Vilna is Lithuanian territory. Instead of complying with these decisions of the Council of the League of Nations., Polish authorities at Vilna have imprisoned prominent Lithuanians under their jurisdiction; have closed all Lithuanian newspapers; Polish armed police attacked Lithuanian high schools, placing the teachers under arrest and violently ejecting the students, kicking them, striking them with their guns and police forcibly ejected the children from Lithuanian orphanages, even driving the children from private homes for orphaned children; closed the Lithuanian banks, confiscating their contents; closed the Lithuanian Trading Company, an American corporation, and perpetrated many other outrages and abuses,

VYTAUTAS BUILDING AND CONSTRUCTION CORPORATION
VYTAUTO BENDROVE
[STATYMUI IR MEDŽIAGOS PARŪPINIMUI].

Tavo pinigams gera apyvarta, viltis gerų nuošimčių.

Lietuvos žmonėms geras uždarbis ir reikalinga pagelba.

Lietuvos žmonių didžiausiu rupesčiu dabar yra, kaip atsistatyti karo metu išgriautus namus, ir kaip veikiaus parupinus ukei reikalingiausius daigtus — vežimus, ratus ir kitokius medžio išdirbinius.

Amerikos lietuviams snaudžiant ir nenorint žinoti, kad medžio išdirbystė gali suteikti Lietuvos darbininkams milijonus dolerių pelno, svetimšaliai išnaudotojai skubina Lietuvos miškus kirsti ir leisti Nemunu medžius į užrubežį, kad ten darbininkai turėtų gerą uždarbį. Žinomas daugeliui amerikiečių lietuvių agronomas D. Pratapas rašo, kad keliaudamas Nemunu žiemą, vasarą ar rudenį regi, juog „Nemunas" nuklotas medžiais (rąstais) nuo Alytaus iki Jurbarko viena tiesiogine ir begaline paklode."

Sulyg p. Pratapą vien miškų prekyba Lietuvoje duotų didžiausią pelną ne vienai, dviem, bet dvidešimčiai bendrovių. Būtų, esą, didžiausias uždarbis dvidešimčiai bendrovių, jei anos, sukėlę kapitalą iš Amerikiečių lietuvių, užsiimtų kirtimu Lietuvos miškų ir leidimu nukirstų medžių (rąstų) Nemunu į užrubežį. Miškai, anot p. Pratapo, tai Lietuvos mainos.

Šimet Amerikoje Pasirupinta inkurti

VYTAUTO BENDROVE (STATYMUI IR MEDZIAGOS PARUPINIMUI)

vien tam, kad iš Lietuvos miškų turėtų naudą, gerą uždarbį ir pelną pirmiausiai Lietuvos žmonės, — darbininkai, dirbtuvių savininkai (akcijonieriai) ir medžio išdirbinių pardavinėtojai — vertelgos arba biznieriai.

Vytauto Bendrovė ragina Amerikos lietuvius sukelti kuoveikiausia kapitalą nors 100.000 dolerių, bet tik tam siekiui, kad Lietuvos miškuose iškirsti medžiai nebūtų leidžiami Nemunu į užrubežį, kur svetimų šalių darbininkai savo dirbtuvėse iš mūsų tėvynėje užaugusio medžio dirbdami visokius rakandus, turėtų geriausią pelną, bet, kad medžio išdirbystė pačioje Lietuvoje įsikurtų ir, kad Lietuvos darbininkai čia-jau, namie dirbdami tose dirbtuvėse, įgytų gerovę.

Tokiu budu medžio išdirbystei per VYTAUTO BENDROVE augant, grynas pelnas teks lietuviams darbininkams. Visi jie turės savo teises VYTAUTO BENDROVEJE.

Susiorganizavus VYTAUTO BENDROVEI iš visų Amerikos naujokynių, daugybės įstojo į jos narius, pirkdami akcijas.

Dėlei bedarbių nekurie užsirašiusiųjų dar neužsimokėjo pilnai už savo akcijas, bet žada greitu laiku pastoti pilnais VYTAUTO BENDROVES akcijonieriais.

Patariame savo bendradarbiams akcijonieriams, kad dėtų pastangas, idant įtraukti į mūsų VYTAUTO BENDROVE ypač su didesniu kapitalu tautiečius. Lietuvoje dabar yra tik 2 mažos medžio išdirbimo Bendrovės. Anos uždirba po 100 procentų kas met už savo įdėtus pinigus.

Kaip veik VYTAUTO BENROVES bičiuoliai sudės nors 50.000. dolerių, tai galėsim tuojaus ką nors ir mūsų Vytauto Bendrovės vardu pradėti veikti.

Skubinkitės, kurie žadate VYTAUTO BENDROVES akcijas pirkti, pasiųst savo pinigus raštinės adresu.

Dėl vietos stokos visų čia pavardžių neišskaitliuosime. Paminėjome vien dalį užsirašiusiųjų nemažiaus kaip už 100 dolerių akcijų. Tas tebūna paraginimu kitiems, kurie mano per VYTAUTO BENDROVE prisidėti prie medžio išdirbystės pakėlimo Lietuvoje ir sau iš to GERA NAUDA turėti.

VYTAUTO BENDROVES akcijos (šėrai) pardavinėjami (po 5 dolerius) vien lietuviams, ne mažiau kaip 5 ir nedaugiaus kaip 1000 kiekvienam.

VYTAUTO BENROVES akcijas galima gauti pas tos Bendrovės direktorius, teip gi pas VYTAUTO BENDROVES įgaliotus agentus arba tos Bendrovės raštinėje, kuri nuo liepos mėnesio yra Philadelphijoje po šiuo antrašu:

Vytautas Building & Construction Corporation

arba stačiai lietuviškai

Vytauto Bendrovė,

3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

thus provoking a situation which might lead to a repetition of pogroms or wholesale murder."

Representative Chandler, who was in Lithuania recently, predicted that the United States soon would recognize that country. "If there is a nation in Europe that is in direct violation of the League of Nations, that is Poland," he said.

"I believe Lithuania will not only be recognized as an independent, but that the League of Nations will put its hand on the shoulders of Poland, like a policeman nad say 'Behave yourself.'"

About $5000 was raised at the meeting for the aid of Lithuania.—The New York Times, November 14, 1921.

TRANSLATION

EXTRACT FROM "LIETUVA"

An official daily newspaper published and

No. 228 (755) Tuesday, October 11, 1921.

No. 228 (755) Tuesday, October 11, 1921.

ARMED ATTACK UPON LITHUANIAN INSTITUTIONS IN VILNA.

High School "Seizure."

1. On the 1st day of this month at 3 o'clock in the afternoon, the Polish soldiers, gendarmes and militia surrounded the rooms of the Lithuanian high school. At that time the students of the Normal school and fourth course students were studying; in all about two hundred people. Armed Polish soldiers forced themselves into the rooms of the high school and started to "clean" them out. To make a greater success of it, they beat and kicked the students, both male and female. Among the chief assailants there was one Leon Psemenecki, born in Prienai, former director of the Polish high school in Kaunas, and at one time a teacher in M. Ycas's school in Varoneze.

When the students heard of the danger to their school, they gathered in crowds around it. Polish soldiers and gendarmes then started to beat and even shoot them.

After five hours of hard "battle" the Polish "heroes" took possession of the high school and pushed out the last Lithuanian, our active worker the Honorable School Director Mykolas Birziska. The "Conquerors" kept for themselves the belongings of the high school which Mr. Birziska gathered together with the greatest care and anxiety, and succeeded in sheltering from the looting of the Germans and the Bolsheviks. Mr. Birziska's personal possessions were also taken. At 8 P. M. the defeated students retreated towards St. George's prospect, beaten and trampled by the mounted soldiers and gendarmes. Masses of people walking along St. George's prospect witnessed this outrage and were disgusted with this brutal and abominable spectacle.

ORPHANAGE "EXPULSION"

2. Before that the Polish army of the so-called robbers "government" had likewise "conquered" elsewhere. Near a river at II Ponarmarine St., houses 2 and 17 were purchased by the Rev. Stasis (deceased) and suitably furnished for an orphanage. There were 40 children at this orphanage. This, however, did not please Zeligowski's "government," therefore they resolved to take away the orphanage. Militia and gendarmes were sent and forcing the doors they ejected the children. This private orphanage was turned over to railroad employees regardless of the fact that it is quite a distance away from the railroad, and that there are more than a few vacant houses at the very railroad depot. It is evident that convenience for railroad employees was not so much required as the desire to satisfy that foolish powerless anger with the tears of the unfortunate Lithuanian children.

3. On the evening of October 4th, about fifty Polish soldiers surrounded another Lithuanian orphanage in a suburb called Murkuciai, but were evidently afraid to storm this dangerous "fort." The attack began only at daybreak. A most careful search was made. The students were reproached, scolded and nicknamed. They confiscated several wagons of shovels and spades, which the orphans had brought along with them all the way from Bobruisk, for the use of a gardening class, the opening of which, however, the Poles had refused to permit.

4. During the night of October 5th the Polish army and militia surrounded the largest orphanage of Lithuanian children. Detailed information about the surrounding methods will be given later.

Bank Assault

That same day the Polish Militia, led by its commissar, together with the Bank Managers of the "State", broke into the Lithuanian Bank of Commerce and Industry and plundered the books and documents and confiscated the money. Announcement was made to the bank directors that the bank is closed and the money turned over to the "Loan Treasury of the State of Poland". One week's time was given for liquidation purposes. Money would be paid out only upon receipt of an order with the signature of the authorized Commissar and of course, in Polish marks.

So much of Polish armed vanquishments in Vilnius in three days!

Teaching in the Woods.

From October 6 students of the high school and of the normal school, being left without a school, go out of the city into the woods, together with the teachers and there attend to their studies and lessons.

The correspondent of Elta sends us futher unheard-of details regarding Polish warlikeness:

On the first day of October at 2.30 P. M. armed Polish police, together with representatives of the Department of Education and the Teachers of the High School of Lelevel attacked the Lithuanian High School in Vilna. Teaching was going on in the middle classes, where they have evening study periods. There were besides many other teachers and students. The attack had been planned long in advance and there were many rumors. The police demanded that the High School Director, Mr. M. Birziska, leave at once with all his students; this Mr. Birziska refused to do. The police, therefore, ordered the students to get out, No one obeyed. Attention was then turned to the Teachers' and Parents Committee, that they should instruct the students to leave the school. No one dared to issue such instructions. The police then arrested Teachers Kairukstis, Naginskas, Augustaitis and several of the older students, and forcibly ejected the students from the school. The police used arms, struck the students with their guns, beat and kicked them. Many of the students were bleeding and wounded. Thrown out of the school-rooms, the children remained standing at the door. Immediately mounted police came in upon the scene, beating the children in the streets. The beaten children started to sing the National Hymn, but were forced to retreat.

The high school with all its contents was confiscated. More than 500 children were deprived of educational opportunities.

High school director, Mr. Birziska, was also thrown out of the room, which he had in the schoolhouse. After the confiscation of the school the teachers were released.

In the meantime Mr. Birziska is stopping at a hotel.

Besides all this, the Poles are preparing to destroy Lithuanian Co-operatives. The Polish Administration in Vilna refused to register a Lithuanian Co-operative "Laine." Its foreclosure is foreseen.

LITHUANIAN SCHOOLS RAIDED BY POLES

Report of Lithuanian Information Bureau.

Washington.—Breaking up of Lithuanian schools and orphanages is the latest Polish activity in Vilna, according to a cablegram from the Lithuanian government to M. J. Vinikas, head of its bureau here.

The Polish general, Zeligowski, who invaded and took possession of Vilna in the summer of 1920, in violation of the Polish-Lithuanian treaty, is still in possession, although the Council of the League of Nations has twice ruled, and the League itself affirmed, that Vilna was Lithuanian territory.

"Polish armed police attacked the Lithuanian high school," says the cablegram, "placing the teachers under arrest and violently ejecting the students. The police struck men and women students with their guns and fists and kicked them, injuring many. The students were then charged and beaten by mounted police."

Following this, the police forcibly ejected the children from a Lithuanian orphanage and later drove 40 children from a private home for children. The Lithuanian Bank of Commerce and Industry in Vilna was seized and its contents confiscated. A Polish commissar was granted a salary of 100,000 marks out of the funds of the bank to wind up its affairs within seven days. The Polish authorities have refused to register any more Lithuanian co-operative, presaging an attack on these institutions."

Vinikas says that these acts are similar to those which preceded the Polish pogroms of the summer of 1919, when 2000 Jews in the Vilna district were massacred and 10,000 made homeless by destruction of their property. He believes that new massacres are now planned.

TRANSLATION

(Cable)

October 11, 1921.

Kovno via. Radio,
Elta, Lithuania,
Washington, D. C.

October 1.—Armed police of Poland, representatives of the Educational Department, teachers and pupils of the Lelevel High School attacked the Lithuanian high school in Vilnius. It was study period and there were many students from Kaunas present. The attack was planned long ago. Police demanded everyone to leave the school. Director Birziska refused to discontinue teaching. Police ordered parents to instruct the teachers to leave the school, but no one had the courage to do so. Then the police placed teachers Kairukstis, Naginskas, Augustaitis and the older students under arrest and violently ejected the children from school. The police struck men and women with their guns and fists and kicked them, injuring many. The ejected students remained at the door. Then the mounted police appeared and the students were charged and beaten. The beaten children sang the national hymn, but were forced to run. High school and entire inventory confiscated and over 500 students were deprived of educational opportunities. Teachers were released only on the 5th of October. Polish police surrounded the Lithuanian orphanage and forcibly ejected the children—the orphanage has been in existence eight years.

The Lithuanians had a private home on Ponamar street wherein there were already forty children. The home was seized and the children driven out. The Lithuanian Bank of Commerce and Industry was also seized and its documents and money confiscated. A Polish commisar was granted a salary of 100,000 marks out of the funds of the bank to liquidate its affairs within seven days. The Polish authorities have refused any more Lithuanian co-operatives.

ELTA.

TRANSLATION

(Cable)

October 5, 1921.

Elta, Lithuania.
Washington, D. C.

The Poles in Vilnius closeed the stores of the Lithuanian Trading Corporation. The fourteenth there was an immense mass meeting in Kaunas, comprised of the residents of Kaunas and refugees of Vilnius and Gardinas. Speakers of various organizations, parties and nationalities resolved to protest to the world against Polish aggressions in Vilnius, to demand that their Government appeal to the great powers for protection for the oppressed citizens of Lithuania in the occupied territory. To take steps towards protesting against Hyman's project. To demand that the whole State of Gardinas, including Bialastok, Brest-Litovsk, Slonim as far as Bug-Narev Rivers be annexed to Lithuania in accordance with the expressed free-will of the people of White Russia. To appeal to the public for funds to rebuild Vytauto School, wheih was confiscated in Vilnius. Finland recognized Lithuania De Jure on the 14th.

ELTA.

TRANSLATION

(Cable)

Kovno, Lithuania.
October 15, 1921.

Washington, D. C.
Elta.

Today at 12 midnight Poles attacked Lithuanian guard stationed at Northern Varenai, but yere dispersed. Kovno City Council drew up a protest, the thirteenth, against the aggressive action of the occupants in Vilnius towards the cultural institutions of Lithuania. They assigned fifty thousand marks to the victims.

ELTA.

POLISH ATTACKS UPON AMERICAN PROPERTY PUTS U. S. IN QUANDRY

Refusal to Recognize Lithuania Causes Muddle When Boston Firm's Branch is Closed.

Washington, Oct. 22.—Although the American State Department refuses to recognize the existence of Lithuania or the other Baltic states which have made peace with the parent country, Russia, it is now in a quandry because of Polish outrages against American property in the Lithuanian capital, Vilna, now occupied by Polish troops. The places of business of the Lithuanian Trading Company, the headquarters of which is in Boston, have been closed by the Poles.

A message from the Lithuanian Telegraph Agency at Kovno recites that thousands of Lithuanian refugees arriving there from Vilna held a mass meeting and passed resolutions of protest against the Polish aggressions which had driven them from their homes. Peaceful measures were recommended and an appeal for funds to replace the school confiscated by the Polish soldiers was made. The Kovno City Council voted 50,000 marks for relief of the victims of Polish persecution.

Another cablegram received by the Lithuanian agency here announces that with the action of Finland this week, all the countries bordering on the Baltic have recognized the Lithuanian Government. Others giving recognition are Holland, Switzerland, Italy, Argentina and Mexico.

Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.
" 1 " 3 P. M.
" 7 " 8 P. M.
Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

PRIIMSIM AR ATMESIM?

(Mūsų Delegacija apie Tautų Sąjungos sprendimą mūsų klausymu.)

(Tąsa nuo 2 pusl.)

Mes galėtuvme daug kitaip elgtis, bet yda yra mūsų geografinėj padėty: iš vienos pusės pavojingi Rusai, iš kitos pusės daugsiekią Vokiečiai. Manoma, kad mes vieni prieš kitų įtaką atsispirti negalėsime ir savo nepriklausomybės neišlaikysime, jiems prieš ją pasikėsinus. Mūsų, kad ir geriausi santykiai su Baltijos valstybėmis, bet jie nelaikomi duodančiais laidų, kad mes galėsime atsilaikyti. Mus delto drauge ir Baltijos valstybes norima surišti su Lenkija tuo galvojimu, kad tuomet mes turėsime daugiau šansų išlaikyti savo nepriklausomybę ir mūsų suverenumą. Kad įrodyti savo geras intencijas į mus, didžiosios valstybės nori išrišti Vilniaus klausimą, atiduodant ji mums.

Aš suprantu, kokios blogos yra mums to sprendimo sąlygos, suprantu visą nepasitikėjimą Tautų Sąjunga del pernykščių žygių, suprantu kaltinimą p. Hymanso šališkume — bet kuris gali būti kitokis mūsų klausimo išrišimas?

— Kaip jūs monote, ar negalima laukti, kad dalykai Rytų Europoj, ypač Rusuose, tiek pasikeis, kad mes galime laukti visiškai kitoniško rišimo mūsų klausimo, kaip dabar siūlo Tautų Sąjunga?

— Aš manau, kad atmainų greitu laiku po kelių mėnesių ar net metų Rytų Europoj nėra ko tikėtis. Padėtis, kuri, dabar susidarė gali palikti ilgus metus ir mes turime tai paimt domėsin, duodami savo atsakymą Tautų Sąjungai, — pabaigė p. Milošius.

P. Sidzikauskas davė paaiškinimų ir papildymų į klausimus, su pp. Naruševičium ir Milošium pakeljtus.

— Del galimybės kitokio mūsų klausimo rišimo, kaisiūlo Tautų Sąjunga, galiu pasakyti, kad mes: 1) galime pareikalauti Aukštosios Tarybos, kad ji išrištų mūsų klausimą, kaip daugelis tautų pirmiau reikalavo. Aukščiausioji Tarybą gali ir pasiimt rišti klausimą, bet, ką ji gali daug kitaip išrišti kaip Tautų Sąjunga? Juk buvo pavyzdžių, kad Aukš. Taryba, neišrišusi jai pavestojo klausimo grąžindavo vėl Tautų Sąjungai, kaip pavyzdžiui Aukštosios Silezijos klausimą;

2) galime pavesti Aukščiausiam Tarptautiniam Teismui prie Tautų Sąjungos, bet tam reikia išrinkti kuris nors vienas juridinis momentas iš mūsų bylos su Lenkais, pavyzdžiui, Suvalkų sutartis, pirmiau pagalvojus apie to momento pagrindinumą ir galimas išeitis. Bet tai ne bus viso mūsų klausimo rišimas. Be to, pats Teismas pradės funkcionuoti neankščiau, kaip kitą vasarą;

3) galime reikalauti arbitražo: pasirinkti abi pusės bešališką žmogų, pavyzdžiui Sveicarų prezidentą Mottą ir priimt jo sprendimus, kaip priverstinus abiem pusėm. Bet tam reikia abiejų pusių sutikimo; ir klausimas atrodo perdaug komplikuotas, kad arbitras galėtų jį išspręsti;

4) galime tęst tokią padėtį ir laukti kurių nors naujų faktorių, kurie duotų galimybės mums geresnėmis sąlygomis patenkint mūsų reikalavimus.

Bet rimtai apsvarsčius visus šiuos rišimus ir galimybes, tenka pripažinti, kad Tautų Sąjungos sprendimas yra mums aiškiausias.

Del pačio antrojo Hymanso projekto, kuris yra mums siūlomas Tautų Sąjungos, kaip galutinas sprendimas, reikia pasakyti, kad jis turi mums, tiesa, neapsakomai sunkių ir visai nepriimtinų dalykų, kaip sakysim, lenkų ir lietuvių oficialinėmis kalbomis įvedimas visoj valstybėj — juk tai yra lietuvių jausmo įžeidimas, įvest ir tokiose vietose lenkų kalbą, kur niekas ją nekalba, čia lenkystei vėl atidaroma ateitis Lietuvoj, bet tame projekte yra momentų, kurie apgina ir mūsų tiesas. Ypač pabrėžu du momentu: mes pasižadam ne prieš Lenkiją, bet prieš Tautų Sąjungą, nes ji interpretuos ir tarpininkaus visų kylančių terp mūsų ir jų klausimų aiškinime, ir antras — gale projekto yra punktas, kuriuo užtikrinama abiem pusėm peržiūrėjimas padėties, jei gyvenimas parodys ją nepritaikoma.

Del Tautų Sąjungos bešališkumo, reikia pasakyt, kad ji bus ir yra bešališka organizuotė. Siemet jau garsusis Brantingas aštriai kritikavo Tautų Sąjungos darbuotę ir šališkumą ir Balfourui teko daug aiškinti del to ir pabrėžti visus sunkumus jos darbo ir žingsnius, kurie buvo daromi tarptautinio teisingumo ir bešališkumo įsigyvenimui.

Priėmus mums Tautų Sąjungos sprendimą, mūsų padėtis niekų būdu nepablogės, bet tikrai pagerės; būsime pripažinti de jure ir bus pašalintas mums agresijos pavojus iš Lenkų pusės. Del Hymanso projekto vykinimo gyvenime, tai nuo mūsų pačių pareis, kokius efektus jis mums duos...

Prieš mus stovi, dabar dilema: su Tautų Sąjunga, ar prieš ją. Mums, mano nuomone, palieka vienas kelias: su ja!

Kauno „Lietuva".

(Pabaiga.)

A. † A. IZIDORIUS CERAKAVIČIUS

Gilberton, Pa. Lapkričio 15 d. čia pasimerė po dviejų savaičių ligos visoj apylinkej žinomas Izidorius Cerakavičius, palikdamas našlę ir keturis vaikučius, kurių vyriausias 15-os, o jausniausia dukriukė dviejų metų amžiaus — našlaičiais. Velionis Izidorius buvo labai padoraus, pavyzdingo gyvenimo žmogus. Jojo lėšomis buvo išstatyta ir pirmutinė Gilbertono Lietuvių šv. Liudviko bažnytėlė. Labdarybėms, tikybos bei tautos reikalams aukų velionis Izidorius niekados nesigailėjo ir neatsisakė. Te Dievas jam užmoka geresniame, pomirtiniame gyvenime.

NAUJAS SUMANYMAS.

PILNUJŲ BLAIVININKŲ INDUSTRIALĖ VIENUOLIJA KORPORACIJOS BUDU TVERIAMA.

Lai būna pajus (share) parduodamas po $5.00, lai būna leidžiama tiems asmenims pirkti pajų lig 1000 ir daugiau dolerių, kurie nori įstoti vienuolijon, o kitiems kurie nenori įstoti tik lig 100 dol., o jei kurie įstoję norėtų atsitraukti, tai jų pajus turi nupirkti vienuolija. Surinkus pajų užtektinai reikia nupirkti namus, ir pradėti išdirbinių ir pramonijos arba industrijos mokyklą, iš pat pradžių bent vakarais po kokią porą valandų mokyti visko—darbų ir rašto. Kuomet namai bus nupirkti, ir bent pradžiai kapitalo užtektinai surinkta, atsišauksime per laikraščius bent vieno apmokamo mokytojo pareikalaudami. O toliaus ir dienomis kiek atsiras studentų ir kartu įstojusius vienuolijon reikės lavinti. Reikia organizaciją inkorporuoti mažiausia ant ½ milijono dolerių. Pajus reikia parduoti nevien tiem asmenim, kurie norės pasilikti vienuoliais, bet ir kitiem, kurie norės sušelpti įsteigti vienuoliją ir gauti iš jos išdirbinių dividendus ir turėti progą tapti pardavėjais jos išdirbinių. Nes, jei vienuolija turės užsilaikyti iš savo rankų darbo, tai būtinai reikia gauti jai kad kas jos išdirbinių pardavimu užsiimtų, tai pritinkiausia pavesti tą užduotį tiems, kurie, pirkdami pajus (šėrus), prisideda prie įsteigimo tokios organizacijos. Man rodos kaip Bostono Bendrovei nusisekė vienu metu tiek daug nuveikti ir mums nusiseks su Dievo pagelba.

Prie vienuolijos būtinai reikia prijungti senių ir našlaičių prieglauda, tam tikslui gausim bent vieną gailestingumo minyška, kuri išlavins ir prirengs mūsų suaugusias mergipas gero vedimo prieglaudos taip, kad niekas nereikalautų rūgoti kas turi kiek tiek supratimo apie tuos dalykus.

Brangioji Sesuo Kristuje! Jei nori įstoti vienuolijon meldžiu pabandyti parduoti pajų kitoms savo draugėms ir pati pirkti pajų kiek ištenki ir prisiųsti man čekius ar money orderius, kuriuos sudėsiu į banką, už kuriuos pirksime namus, į kuriuos prirengus ir Tamstą pakviesime.

Su aukšta pagarba
REV. P. P. SAURUSAITIS,
15 East 23-rd St.
Bayonne, N. J.

Parsiduoda Maspeth'e, N. Y.

500 geriausių lotų, per 20 minučių kelio nuo New Yorko miesto, palei tris gatvekarių linijas praeinančias pro šali. 5c. nuvažiavimas; vandens nuovadai, šaligatviai, gagazas, vanduo, mokyklos ir bažnyčios. Ant syk moket 20 nuoš., likusią sumą lengvoms išmokestimis. Gera spekuliacija ar nuolatinis namas.

Trace, 6 Remsen Place, Maspeth, N.Y.
arba
Chamberlain, 14 Grand Street,
Maspeth, N.Y.

Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. bonką, arba tiesiog iš išdirbėju per paštą už 75c. bonką.

F. AD. RICHTER & CO.
3rd Ave. & 35th St. Brooklyn, N.Y.

PHILADELPHIJOS LIETUVIU DOMAI.

Gerbiamiems mus Prieteliams, kurie budavo pratę pas Sv. Jurgio bažnyčią sekmadieniais nusipirkti „Žvaigždę", pranešame, jog nuo šiol kievienos savaitės pavienis „Žvaigždės" numerjai galima gauti p. ANTANO KRYŽANAUCKO krautuvėje, čia pat prie bažnyčios: kampas Salmon ir Venango gatvių „Žvaigždės" Red.